

Δεν ξέρουμε τίποτα για τον εαυτό μας. Νομίζουμε ότι θα συνηθίσουμε να είμαστε ο εαυτός μας, μα συμβαίνει το αντίθετο. Όσο περνούν τα χρόνια τόσο λιγότερο καταλαβαίνουμε ποιο είναι αυτό το πρόσωπο στο όνομα του οποίου λέμε και κάνουμε πράγματα.

Αυτό δεν είναι πρόβλημα. Τι πειράζει να ζεις τη ζωή ενός αγνώστου; Μπορεί και να 'ναι καλύτερα: μάθε ποιος είσαι κι ο εαυτός σου θα σου καθίσει στο στομάχι.

Αυτό το μάλλον συνηθισμένο παράδοξο δεν θα με είχε ενοχλήσει ποτέ εάν δεν είχε υπάρξει –τι; δεν ξέρω πώς να το πω–, αν δεν είχα γνωρίσει τον κύριο Μπερναρντέν.

Αναρωτιέμαι πότε άρχισε αυτή η ιστορία. Δεκάδες χρονολογήσεις θα ταίριαζαν, όπως και για τον Εκατονταετή Πόλεμο. Ορθό θα ήταν να πω ότι η υπόθεση άρχισε πριν από ένα χρόνο. Θα ήταν επίσης ακριβές να πω ότι αποκρυσταλλώθηκε πριν από έξι μήνες. Θα

ήταν ωστόσο πιο σωστό να τοποθετήσω την αρχή της γύρω στο γάμο μου, πριν από σαράντα τρία χρόνια. Αλλά το πιο αληθές, με όλη τη σημασία της λέξης, θα ήταν να ξεκινήσω την ιστορία από τη γέννησή μου, πριν από εξήντα έξι χρόνια.

Θα μείνω στην πρώτη εκδοχή: όλα άρχισαν πριν από ένα χρόνο.

Υπάρχουν σπίτια που διατάζουν. Είναι πιο επιτακτικά κι από το πεπρωμένο: με την πρώτη ματιά έχεις νικηθεί. Θα πρέπει να κατοικήσεις εκεί.

Όταν πλησίαζα τα εξήντα πέντε, η Ζυλιέτ κι εγώ ψάχναμε κάτι στην εξοχή. Είδαμε τούτο το σπίτι κι αμέσως καταλάβαμε πως αυτό ήταν. Παρά την περιφρόνησή μου για τα κεφαλαία, οφείλω να γράψω το Σπίτι, γιατί έμελλε να 'ναι αυτό που δεν θ' αφήναμε πια, αυτό που μας περίμενε, αυτό που περιμέναμε πάντα.

Ναι, πάντα: από τότε που η Ζυλιέτ κι εγώ είμαστε ανδρόγυνο. Τυπικά, πάνε σαράντα τρία χρόνια. Στην πραγματικότητα, έχουμε εξήντα χρόνια γάμου. Ήμαστε συμμαθητές από την πρώτη δημοτικού. Την πρώτη μέρα των μαθημάτων ειδωθήκαμε κι αγαπηθήκαμε. Δεν χωρίσαμε ποτέ.

Η Ζυλιέτ ήταν πάντα η γυναίκα μου· επίσης ήταν πάντα η αδελφή μου και η κόρη μου – παρόλο που έχουμε την ίδια ηλικία παρά ένα μήνα. Γι' αυτόν το λόγο δεν κάναμε παιδιά. Ποτέ δεν χρειάστηκε κάποιον άλλο: η Ζυλιέτ είναι το παν για μένα.

Ήμουν καθηγητής λατινικών και αρχαίων ελληνικών στο λύκειο. Μ' άρεσε αυτό το επάγγελμα, είχα καλή σχέση με τους λιγοστούς μαθητές μου. Ωστόσο, περίμενα τη σύνταξη όπως ο μύστης περιμένει το θάνατο.

Η παρομοίωσή μου δεν είναι αστήριχτη. Η Ζυλιέτ κι εγώ ποθούσαμε πάντα να ελευθερωθούμε από τη ζωή έτσι όπως την έχουν κάνει οι άνθρωποι. Σπουδές, εργασία, κοσμικότητες, έστω και περιορισμένες στην πιο απλή τους έκφραση, ήταν πολύ για μας. Ο ίδιος μας ο γάμος μάς άφησε την εντύπωση μιας απλής διατύπωσης.

Η Ζυλιέτ κι εγώ θέλαμε να γίνουμε εξήντα πέντε χρονών, θέλαμε να ξεφύγουμε απ' αυτό το χάσιμο χρόνου που είναι ο κόσμος. Κάτοικοι της πόλης από γεννησιμιού μας, επιθυμούσαμε να ζήσουμε στην εξοχή, όχι τόσο από φυσιολατρία όσο από ανάγκη για μοναχικότητα. Μια ανάγκη μανιασμένη που συγγενεύει με την πείνα, με τη δίψα και με την αηδία.

Όταν είδαμε το Σπίτι νιώσαμε μια γλυκιά ανακούφιση: υπήρχε, λοιπόν, αυτό το μέρος που ποθούσαμε από παιδιά. Αν είχαμε τολμήσει να το φανταστούμε, θα το 'χαμε φανταστεί σαν κι αυτό το ξέφωτο κοντά στο ποτάμι, μ' αυτό το σπίτι που ήτανε το Σπίτι, όμορφο, αθέατο, αγκαλιασμένο από μια γλυτσίνα.

Τέσσερα χιλιόμετρα από κει είναι οι Μολόχες, το χωριό, όπου βρισκόμαστε όλα όσα χρειαζόμαστε. Από την άλλη μεριά του ποταμιού, ένα άλλο σπίτι δυσδιάκριτο. Ο ιδιοκτήτης μάς είχε πει ότι το κατοικούσε έ-

νας γιατρός. Αν υποθέσουμε ότι θέλαμε να έχουμε το κεφάλι μας ήσυχο, τόσο το καλύτερο: η Ζυλιέτ κι εγώ επρόκειτο ν' αποσυρθούμε από τον κόσμο, αλλά τριάντα μέτρα από το καταφύγιό μας υπήρχε ένας γιατρός!

Δεν διατάσαμε ούτε στιγμή. Σε μια ώρα, το σπίτι είχε γίνει το Σπίτι. Δεν ήταν ακριβό, δεν χρειαζόταν επισκευές. Δεν είχαμε καμιά αμφιβολία πως η τύχη έκανε κουμάντο σ' αυτή την υπόθεση.

Χιονίζει. Όταν μετακομίσαμε, πριν από ένα χρόνο, χιονίζει πάλι. Ήμασταν πανευτυχείς: αυτά τα εκατοστά λευκότητας μας έδωσαν, απ' το πρώτο κιάλας βράδυ, την ακλόνητη εντύπωση ότι ήμασταν σπίτι μας. Το επόμενο πρωί νιώθαμε περισσότερο ιδιοκτήτες απ' όσο τα προηγούμενα σαράντα τρία χρόνια σ' εκείνο το αστικό διαμέρισμα, απ' το οποίο ωστόσο δεν το είχαμε κουνήσει ποτέ.

Μπορούσα επιτέλους ν' αφοσιωθώ ολόκληρος στη Ζυλιέτ.

Δύσκολο να το εξηγήσω: ποτέ δεν είχα την εντύπωση πως διέθετα αρκετό χρόνο για τη γυναίκα μου. Επί εξήντα χρόνια, τι της έχω δώσει; Είναι για μένα το παν. Το ίδιο λέει κι εκείνη από την πλευρά της, δίχως αυτό να σβήνει το αίσθημα της βαθιάς ανεπάρκειας που με διακατέχει. Όχι ότι με βρίσκω κακό ή ασήμαντο, αλλά η Ζυλιέτ δεν είχε ποτέ τίποτα και κανέναν άλλον εκτός από μένα. Ήμουν και είμαι όλη της η ζωή. Η σκέψη αυτή μου σφίγγει το λαιμό.

Τι κάναμε, εκείνες τις πρώτες μέρες, στο Σπίτι; Τίποτα, νομίζω. Εκτός από μερικούς περιπάτους σ' αυτό το δάσος, το τόσο λευκό και σιωπηλό που συχνά σταματούσαμε το περπάτημα για να κοιταχτούμε με ύφος ξαφνιασμένο.

Εκτός απ' αυτό, τίποτα. Είχαμε φτάσει εκεί όπου θέλαμε να είμαστε από παιδιά. Και ευθύς εξορχής καταλάβαμε ότι αυτή τη ζωή ποθούσαμε πάντα. Αν η γαλήνη μας δεν είχε ταραχτεί, ξέρω ότι θα είχαμε ζήσει έτσι μέχρι το θάνατο.

Αυτή η τελευταία φράση μου φέρνει ρίγος. Διαπιστώνω πως δεν διηγούμαι καλά. Κάνω λάθη. Όχι ανακρίβειες ούτε αναλήθειες, αλλά λάθη. Ίσως επειδή δεν καταλαβαίνω αυτή την ιστορία: με ξεπερνά.

Μια λεπτομέρεια εκείνης της πρώτης εβδομάδας που τη θυμάμαι στην εντέλεια: προσπαθούσα ν' ανάψω φωτιά στο τζάκι και, βέβαια, δεν τα κατάφερα. Φαίνεται ότι χρειάζονται χρόνια για να πετύχει κανείς αυτό το κατόρθωμα. Είχα φτιάξει κατιτί που έκαιγε, κι ωστόσο δεν θα μπορούσε να ονομαστεί φωτιά, γιατί ήταν φανερό ότι δεν θα διαρκούσε. Ας πούμε πως είχα προκαλέσει μια στιγμιαία καύση: ήμουν κιόλας περήφανος γι' αυτό.

Σκυμμένος κοντά στο παραγώνι, γύρισα και είδα τη Ζυλιέτ. Καθόταν σε μια χαμηλή πολυθρόνα, πολύ κοντά, και ατένιζε τη φωτιά μ' αυτό το βλέμμα που είναι τόσο δικό της: προσήλωση στο πράγμα, στην προκειμένη περίπτωση σ' εκείνη την κακόμοιρη εστία.

Συγκλονίστηκα: δεν είχε αλλάξει στο ελάχιστο, όχι

από το γάμο μας αλλά ούτε από την πρώτη μας συνάντηση. Είχε ψηλώσει λίγο –πολύ λίγο–, τα μαλλιά της είχαν ασπρίσει, όλα τ’ άλλα, δηλαδή τα πάντα, ήταν απίστευτα ίδια.

Αυτό το βλέμμα που έριχνε στη φωτιά ήταν το ίδιο που είχε για τη δασκάλα, στην τάξη. Αυτά τα χέρια πάνω στα γόνατά της, αυτή η ακίνητη στάση του κεφαλιού, αυτά τα ήρεμα χείλη, αυτό το σοβαρό ύφος, σαν παιδί συνεπαρμένο που βρίσκεται εκεί: ήξερα από πάντα ότι δεν είχε αλλάξει, ωστόσο ποτέ δεν το ’χα καταλάβει τόσο καλά.

Η αποκάλυψη αυτή μ’ έκανε να λειώσω από συγκίνηση. Δεν πρόσεχα πια τις αβέβαιες φλόγες, είχα μάτια μόνο για το εξάχρονο κοριτσάκι με το οποίο ζούσα κοντά εξήντα χρόνια.

Δεν ξέρω πόσα λεπτά κράτησε αυτό. Ξάφνου γύρισε προς το μέρος μου και είδε ότι την κοιτούσα. Μουρμούρισε:

— Η φωτιά δεν καίει πια.

Είπα, σαν να ’ταν απάντηση:

— Ο χρόνος δεν υπάρχει.

Ποτέ στη ζωή μου δεν ήμουν τόσο ευτυχισμένος.

Μια βδομάδα μετά την άφιξή μας στο Σπίτι, ήμαστε πεπεισμένοι ότι ποτέ δεν είχαμε κατοικήσει αλλού.

Ένα πρωί, πήραμε το αυτοκίνητο να πάμε στο χωριό για προμήθειες. Το παντοπωλείο στις Μολόχες μας γοήτευε: δεν πουλούσε και πολλά πράγματα κι αυτή η απουσία επιλογής μάς έδινε μια ανεξήγητη χαρά.

Επιστρέφοντας παρατήρησα:

— Είδες, η καμινάδα του γείτονα δεν καπνίζει. Μπορεί να ζει κανείς πολύ καιρό εδώ και να μην είναι ακόμη ικανός ν' ανάψει φωτιά.

Η Ζυλιέτ δεν μπορούσε να πιστέψει ότι είχαμε γκαράζ· κάτι που δεν είχαμε ποτέ πριν. Καθώς έκλεινα την πόρτα του, είπε:

— Και για το αυτοκίνητο ακόμα, το σπίτι αυτό είναι το Σπίτι.

Άκουγα τα κεφαλαία. Χαμογελούσα.

Είχαμε τακτοποιήσει τις προμήθειες. Το χιόνι ξανάρχιζε να πέφτει. Η γυναίκα μου δήλωσε ότι κάναμε καλά που πήγαμε για ψώνια το πρωί. Σύντομα, ο δρόμος θα ήταν αδιάβατος.

Η ιδέα αυτή με χαροποίησε – όλα με χαροποιούσαν. Είπα:

— Το αγαπημένο μου απόφθεγμα ήταν πάντα: «Για να ζούμε ευτυχισμένοι, ας ζήσουμε κρυμμένοι». Τα καταφέραμε, έτσι;

— Ναι, τα καταφέραμε.

— Δεν ξέρω ποιος συγγραφέας πρόσθεσε, δεν πάει πολύς καιρός: «Για να ζήσουμε κρυμμένοι, ας ζούμε ευτυχισμένοι». Είναι ακόμη πιο σωστό. Και μας ταιριάζει ακόμη πιο πολύ.

Η Ζυλιέτ κοίταζε το χιόνι να πέφτει. Έβλεπα μόνο την πλάτη της, αλλά ήξερα πώς ήτανε τα μάτια της.

Το ίδιο απόγευμα, κατά τις 4.00, κάποιος χτύπησε την πόρτα.

Πήγα ν' ανοίξω. Ήταν ένας χοντρός κύριος που έδειχνε πιο ηλικιωμένος από μένα.

— Είμαι ο κύριος Μπερναρντέν. Ο γείτονάς σας.

Ένας γείτονας που έρχεται να γνωρίσει νεοφερμένους, και μάλιστα σ' ένα ξέφωτο με δύο σπίτια όλα κι όλα – τι πιο φυσικό; Εξάλλου, δεν υπήρχε τίποτα πιο συνηθισμένο από το πρόσωπο αυτού του ανθρώπου. Θυμάμαι ωστόσο ότι έμεινα άναυδος από την κατάπληξη, όπως ο Ροβινσώνας όταν συνάντησε τον Παρασκευά.

Πέρασαν μερικά βαριά δευτερόλεπτα προτού συνειδητοποιήσω την αγένειά μου και προφέρω τα αναμενόμενα λόγια:

— Ασφαλώς. Είστε ο γιατρός. Περάστε.

Όταν μπήκε στο σαλόνι, πήγα να φωνάξω τη Ζυλιέτ. Είδα το φοβισμένο ύφος της. Χαμογέλασα.

— Δεν είναι παρά μια μικρή επίσκεψη φιλοφροσύνης, ψιθύρισα.

Ο κύριος Μπερναρντέν έσφιξε το χέρι της γυναίκας μου και κάθισε. Δέχτηκε έναν καφέ. Τον ρώτησα αν κατοικούσε στο γειτονικό σπίτι πολύ καιρό.

— Σαράντα χρόνια, απάντησε.

Εκστασιάστηκα:

— Σαράντα χρόνια εδώ! Πόσο ευτυχισμένος θα πρέπει να είστε!

Δεν είπε τίποτα. Συμπέρανα πως δεν ήταν ευτυχισμένος και δεν επέμεινα.

— Είστε ο μόνος γιατρός στις Μολόχες;

— Ναι.